

Prof. PhDr. Ján Grác, DrSc.

K významnému životnému jubileu prof. PhDr. Jána Gráca, DrSc.

Začiatok apríla tohoto roku bol na Fakulte humanistiky, Trnavskej univerzity poznamenaný sviatočnou atmosférou jubilejných sedemdesiatich narodenín prof. PhDr. Jána Gráca DrSc. Dožíva sa ich v dobrom zdraví, duševnej pohode, v plnom pracovnom nasadení, aktivite, v svojej príslovečnej húžnatosti a vysokej ašpiračnej úrovni. Azda je v tom čosi symbolické, že toto životné jubileum spadá do rámca výnimočného roku Veľkého jubilea, ktoré ponúka mimoriadne milosti a obrodenie.

Jubilant počas štyridsiatich rokov vyorával hlbokú brázdú na poli vedeckej psychológie, hoci boli obdobia, pre jeho sebarealizáciu nežičlivé a náročné na trpezlivosť i odolnosť voči nepriazni doby. Patrí k špičkovým reprezentantom súčasnej slovenskej psychológie i československej psychologie. Na tento vysoký piedestal vystúpil po stupienkoch účinkovania na základnej i strednej škole, vedecko-výskumných inštituciách a viac ako tridsaťročnom pôsobení na Univerzite.

Prof. Grác úspešne ukončil vysokoškolské štúdium v odbore psychológie v r. 1956. Medzi iným pracoval na Ústave ďalšieho vzdelávania v Bratislave, vo Výskumnom ústave pedagogickom v Bratislave, temer 30 r pôsobil na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Od r. 1994 viedol katedru psychologie na Fakulte humanistiky Trnavskej univerzity, kde je garantom odboru doteraz.

V r. 1966 získava vedeckú hodnosť kandidáta pedagogických vied, po obhajobe dizertačnej práce: „O niektorých didaktických aspektoch na výrobnú prácu žiakov. „ Titul PhDr. dosiahol v r. 1967. Pedagogická hodnosť docenta pedagogickej psychológie mu bola udelená v roku 1973. Téma jeho habilitačnej práce bola:

„Spoločenský styk a psychológia výchovy mládeže“. Pripravenú doktorskú dizertačnú prácu: „Pohľady do psychológie hodnotovej orientácie mládeže“, blokovali vtedajší mocipáni na ÚV KSS celých 16 rokov. Vďaka novembromu 89 mohla byť táto skrivodlivosť a politická diskriminácia páchaná voči prof. Grácovi rehabilitovaná a v r. 1991, po obhajobe spomínanej práce získava hodnosť Doktora vied a v zápätí pedagogickú hodnosť univerzitného profesora.

Zameraním svojej pedagogickej a vedeckej práce jubilant významne prispel k objasneniu špecifických pedagogicko - psychologických otázok pracovnej a mravnej výchovy, spoločenského života mládeže, psychológie stredoškolského a vysokoškolského študenta, psychológie metod výchovného pôsobenia, psychoracionalizácie samoučenia a štúdia. Rozpracoval psychológiu výchovy ako novú disciplínu - psychológiu vzťahotvorných procesov a publikovaním v učebných textoch sa zaslúžil o jej presadenie ako vedeckej školy. Prof. Grác venoval pedagogickej praxi a odbornej psychológii viac ako 40 r. života

- Vedecko-výskumná práca a jej publikačná prezentácia je hodná mimoriadneho zreteľa. Jubilant sa zaraďuje k našim súčasným vedecky najproduktívnejším psychológom, ktorý sa svojím tvorivým metodologickým prínosom vypracoval na jednu z popredných osobností slovenskej psychológie.

Doteraz publikoval 353 titulov, ktoré sa delia na 14 samostatných knižných monografií, 6 knižných monografií v spoluautorstve, 14 samostatných vysokoškolských učebných textov (učebníc a skrípt), 24 učebných textov v spoluautorstve, 94 vedeckých prác (štúdií), 154 odborných prác v periodikách, 45 ostatných prác. Repertoár dopĺňajú odborné články, štúdie, učebné texty a monografie, publikované v zahraničí v jazyku anglickom, maďarskom, ruskom a poľskom. Možno spomenúť aspoň najvýznamnejšie vedecké knižné publikácie:

Spoločenský styk a psychológia výchovy mládeže. Bratislava, SPN 1969, AH 17,4.

Škola a psychológia spokojnosti mládeže. Bratislava, SPN 1973, AH 27,8.

Pohľady do psychológie hodnotovej orientácie mládeže. Bratislava, SPN 1979, AH 21,5.

Persuázia Ovplyvňovanie človeka človekom. Martin, Vyd. Osveta 1985, 1988, AH 28,9.

Exemplifikácia Vzory a modely v živote človeka. Bratislava, Obzor 1990, AH 34,04.

■ Reprezentatívna je aj aktívna účasť na vedeckých celoštátnych podujatiach a viacerých zahraničných kongresoch. Od r. 1970 priemerne 2 vystúpenia ročne na celoštátnych podujatiach. Bol pozvaný na viaceré zahraničné konferencie, kde vystúpil s referátmi, a to na XVII. medzinárodnom kongrese aplikovanej psychológie v Belgicku (1971), kde predniesol referát La psychologie contentement de la jeunesse estudiantine, na XVIII. medzinárodnom kongr. aplik. psych. v Kanade (1974) s referátom Money and the psychology of value orientation of youth. O výsledkoch svojich výskumov referoval na prednáškovom turné v Maďarsku (1967), v Poľsku (1970), v Bulharsku (1973) a v býv. ZSSR (1976). Prehľad ďalších krátkodobých (spravidla dvojtýždenných) vedeckých pobytov v zahraničí: rok 1969, 1976, 1984 - býv. NDR (Halle), rok 1976 - Kyjev, rok 1987 - Poľsko (Krakov), rok 1987 - Lenin - grad, rok 1991 - Nemecko (Halle), rok 1993 - Francúzsko (Clairmont Ferrand). Jubilant bol a je členom vedeckých organizácií, vedeckých rád Univerzity Komenského, Trnavskej univerzity, Filozof. fakulty UK, Fakulty humanistiky TU, člen Akreditačnej komisie, komisie Grantovej agentúry pre vedy o človeku, a iných.

Túto plnú pracovnú angažovanosť jubilanta neohrozuje čas ani únava. Je úctyhodným garantom kvality Univerzitetnej pregraduálnej i postgraduálnej výuky odbornej psychológie i psychologického výskumu, habilitácie docentov a inaugurácie profesorov. Túto významnú úlohu zastáva v plnej zodpovednosti za kvalitu a vysokú úroveň nielen trnavskej ale aj celoslovenskej psychologie.

V mene všetkých spolupracovníkov Katedry psychologie Fakulty humanistiky TU, celej slovenskej psychologickkej obce tlmočíme prof. Grácovi srdečné blahoželanie a vďaku za zreteľahodný prínos do teórie i praxe našej súčasnej psychologie. Nech ešte dlho v dobrom zdraví naplno rozvíja svoju tvorivú aktivitu.

M. Harineková